

БИЗНЕС-ПЛАН

БИС/ТК 100

ТЕХНИКА И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА СТРОИТЕЛСТВО И ПОДДЪРЖАНЕ (ВКЛЮЧИТЕЛНО ЗИМНО) НА ПЪТИЩА. МИННИ МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК 100

През последните години на пазара на строителна, земекопна и минна техника се предлагат най-разнообразни технологии за управление на наличните ресурси. Ефективността на работа както на дадена машина, така и на оператора, който работи с нея, зависи пряко от избора на подходяща технология. Рентабилността при управлението на отпадъците, например, е свързано с контролирането на оперативните разходи за човешки и машинни ресурси. Уменията на оператора имат голямо отражение върху консумацията на гориво и експлоатационните разходи на машината. Максималната работна ефективност е следствие от правилния избор на технология съобразно условията и изискванията за производителност.

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързана с областта на БИС/ТК 100, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите:

- социални, здравни или екологични въпроси, свързани с промишления сектор, продуктите, материалите и практиките, свързани с поддържане и строителство на пътища;
- достигнатото ниво на техниката в областта на поддържането на пътища;
- нови или очаквани технологични промени и значителни нововъведения, които да доведат до повишаване на изискванията по отношение на технологията, свързана с ефективност на работа, строителната техника и на аспекти на безопасност;
- проблеми и цели на съответните заинтересовани страни;
- ново възприемане на критериите за устойчивост (икономическа, технологична, екологична и човешка).

Освен пазара на Северна Америка, европейският пазар е най-големият в света за строително оборудване и машини за строителни материали. Поради преобладаващата експортна ориентация на европейската индустрия за строително оборудване и машини за строителни материали, от голям интерес е да се постигне хармонизиране в световен мащаб, особено чрез включване на Северноамериканския и Азиатския пазар (Япония), въз основа на хармонизирането на изискванията за безопасност в Европа. В този контекст заинтересованите страни от стандартизация на строително оборудване са:

- правителства;
- регулаторни органи;
- енергийна и преработваща промишленост;

- търговски обекти;
- браншови камари, асоциации на работодатели, производители, търговци;
- органи на държавната администрация;
- научни организации, институти, университети;
- органи за оценяване на съответствието;
- асоциации, професионални организации и съюзи.

В България има проявена воля и желание да се направи повече за опазването на околната среда, устойчивото развитие, обществото и очакванията на хората. През последните години българската минна промишленост е направила инвестиции в размер на близо 1 млрд. лева /Cat Magazine, брой 2, 2015 г./ в области като околна среда, иновации, грижи за персонала и други. Голяма част от инвестициите са направени за закупуване на механизация и за поддържане на човешки ресурс, обучен да работи с такава техника

От икономическа гледна точка едно от главните изисквания по отношение на строителната техника е да се гарантира нейната цялостност при окомплектоването ѝ за определена работа. Целостта при окомплектоването на дадена машина осигурява нейната пригодност за безопасна експлоатация по време на нейния жизнен цикъл. От друга страна, по-новата техника гарантира по-ниски емисии на изгорелите газове, по-висок добив и по-добро качество на продуктите, намаляване разхода на гориво, минимизиране на престоя на машините. Търсенето и въвеждането на алтернативни горива е от решаващо значение за намаляване на вредните емисии.

БИС/ТК 100 обхваща стандартизация в областта на пътно поддържащата и пътно строителната техника и нейното изпитване за оценяване на съответствието, включително техника за зимно поддържане, съоръжения за събиране и транспортиране на отпадъци, машини за земни работи и безопасност на машини.

БИС/ТК 100 се занимава със стандарти, свързани с експлоатация и поддържане на строителна техника, попадащи в обхвата на Директива 2006/42/ЕО относно машините и изменение на Директива 95/16/ЕО и Директива 2014/30/ЕС за хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно електромагнитната съвместимост.

Националната нормативна уредба за техника и съоръжения за строителство и поддържане, включва следните наредби:

- НАРЕДБА за съществените изисквания и оценяване съответствието на машините;
- НАРЕДБА за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха;
- НАРЕДБА за съществените изисквания и оценяване на съответствието за електромагнитна съвместимост.

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 100 *Техника и съоръжения за строителство и поддържане (включително зимно) на пътища: Минни машини и оборудване.*

Освен северноамериканския пазар, европейският пазар е ключът към значението на строителното оборудване и машините за строителни материали, посочват икономическите данни на Комитета за европейско строително оборудване (СЕСЕ), представляващ националните асоциации от Белгия, Финландия, Франция, Германия, Италия, Полша, Испания, Швеция, Холандия и Обединеното кралство в областта на пътното оборудване, бетонното оборудване, оборудването за механично обработване и земното оборудване. Тези асоциации представляват приблизително 1200 предприятия с 300 000 служители. През 2016 г. тези компании достигнаха оборот от около 40 милиарда евро, което означава 20 % от световното производство в този индустриален сектор.

Все повече машини изграждат и обновяват пътищата на България. Работят при високо натоварване, непрекъснат контрол на качеството, строги изисквания за прецизност, а често са и част от мащабни инфраструктурни проекти. За да се разполага с производителност, ефективност, иновативни технологии и комфорт не е необходимо задължително да се закупуват машини, като може също така да се определи услуга за наемане на техника. Това е услуга, отдавна доказала пазарната си ефективност в развитите страни. Най-често този вариант е избран при обекти с по-краткотраен производствен цикъл (например при магистралите), както и при необходимост от специализирано оборудване в различните етапи от строителството. Така изпълнителят управлява по-ефективно ресурсите си и оптимизира и намалява рисковете в своята дейност.

Справянето с голям обем отпадъци е от огромно значение. Само общинският отпадък на гр. Варна е 120 000 т/год. */Cat Magazine, брой 2, 2014 г./*. Такъв голям обем отпадъци може да се управлява само чрез машини, създадени да отговарят на нуждите на сектора. Освен това в световен мащаб се работи по диверсифициране на методите на третиране на отпадъци. Развитието на такъв метод за третиране на отпадъци в скоро време, ще генерира след себе си до работещи инсталации с капацитет за изгаряне на отпадъци до 3 000 тона/ден. През последните 10 години се наблюдава 6-кратно разрастване на обема на третирания отпадък в световен мащаб */Cat Magazine, брой 2, 2014 г./*. Следователно, за нуждите на този сектор би следвало да се отговори с необходимия клас машини за третиране на отпадъци с подобрена за това многофункционалност и производителност.

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 100

Стандартите, в чието разработване участва БИС/ТК 100, са в подкрепа на общото европейско и национално законодателство по отношение на безопасността на машините и отчасти по отношение на електромагнитната съвместимост.

БИС/ТК 100 подпомага строителните компании в условията на пазарна конкуренция в България чрез прилагане на най-добрите практики. Същевременно, въвеждайки европейските стандарти, БИС/ТК 100 осигурява премахването на пречките в търговията със строителните машини и способства за подобряване на условията на труд, на социалните и екологичните фактори.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 100

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на Техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК 100 И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК 100

Главната цел на БИС/ТК 100 е да отговори на нуждите на страната от стандарти, които да бъдат в подкрепа на националното законодателство. Стандарти за безопасност на машините (стандарти вид С съгласно EN ISO 12100), даващи подробни изисквания за безопасност за конкретно строително оборудване, машина за строителни материали или група машини.

БИС/ТК 100 участва в разработването на европейски и международни стандарти като огледален на следните европейски технически комитети:

- CEN/TC 151** *Construction equipment and building material machines - Safety* [Строителна техника и съоръжения за строителни материали. Безопасност]
- CEN/TC 196** *Mining machinery and equipment - Safety* [Минни машини и оборудване. Безопасност]
- CEN/TC 337** *Road operation equipment and products* [Съоръжения и продукти за експлоатация на пътища]

БИС/ТК 100 участва със статут на „наблюдател” в следните международни технически комитети:

- ISO/TC 127** *Earth-moving machinery* [Машини за земни работи]
- ISO/TC 195** *Building construction machinery and equipment* [Строителна техника и съоръжения]
- ISO/TC 297** *Waste collection and transportation management* [Управление на събирането и извозването на отпадъци]

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК 100

БИС/ТК 100 използва широко електронната поща и електронната платформа на БИС за по-ефективна дейност. Техническият комитет ще оценява как да се разглеждат реалните цели на заинтересованите страни, как да се ангажират повече хора, за да се насърчи по-широко участие в разработването на стандартите.

С приоритет се разглеждат базисните за дейността на БИС/ТК 100 стандарти. С предимство се въвеждат на български език терминологичните и хармонизираните стандарти. Насърчава се активното участие в разработването на проекти на стандарти на европейско равнище. При липса на съответни европейски стандарти при необходимост ще се създават стандарти, разработени на национално ниво.

БИС/ТК 100 работи в тясно сътрудничество и ще съгласува при необходимост разработването на стандарти със следните техническите комитети по стандартизация на БИС:

БИС/ТК 14 *Пътни превозни средства и двигатели с вътрешно горене*

БИС/ТК 23 *Трактори и техника за земеделието и горите*

БИС/ТК 31 *Кранове и телфери*

БИС/ТК 38 *Въртящи се електрически машини*

БИС/ТК 52 *Безопасност на машини и съоръжения*

БИС/ТК 68 *Пътно дело*

БИС/ТК 82 *Акустика. Шум и вибрации*

БИС/ТК 107 *Временни съоръжения за строителството*

4.3 Аспекти на околната среда

БИС/ТК 100 отчита европейското и националните законодателства, и указания относно екологичните аспекти, свързани с енергийната ефективността и вредните емисии. По време на подготовката и преразглеждането на нова работна тема винаги се осмисля въздействието върху околната среда.

Екологичните аспекти се разглеждат относно технологичните предприятия, инфраструктурата и съоръженията, свързани със строителството и промишлеността чрез плановете за поддържане, и се оценяват отново при всяко следващо преработване на стандартите. Следват се политиките на Европейския съюз по отношение на общите и значимите аспекти на околната среда, правните и други изисквания, общите и конкретните цели за опазване на околната среда.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 100

Основният риск е постепенното намаление на броя на експертите, желаещи да участват в работата по проектите. Важен фактор, който би повлиял положително, е повишаването на квалификацията на експертите за работа в областта на стандартизацията, както и мотивирането на млади експерти. По този начин тяхната дейност ще бъде по-ефективна както за фирмите, така и за защита на националните интереси.